

Egede
Instituttet

Institutt for
misjonsvitenskap

Norsk Tidsskrift For Misjonsvitenskap

#1/2016 | Årgang: 70

-
- s. 3 Kristin Norseth
Leder
-
- s. 5 Bill Mitchell
The Bible and Church Growth: Globally and Locally
-
- s. 22 Eric J Trozzo
The Pastoral Luther as Guide for “Experience-Near” Theology: Reflections from Sabah, Malaysia
-
- s. 39 Else-Britt Nilsen
Norges Kristne Råd – et fellesskap av kristne kirker og trossamfunn i Norge
-
- s. 48 Jostein Lorås
«Som faar uden hyrde». Norsk Finnemisjon i et sørsamisk område primo 1900-tallet.
-
- s. 61 Bokmeldinger
-

Vignetten viser Grønlands østkyst og er fra et kart tegnet av Hans Poulsen Egede (1686-1758) under hans virksomhet blant inuitene (1721-1736)

Egede
Instituttet

Institutt for
misjonsvitenskap

Tidsskriftet utgis av Egede Instituttet
The journal is published by the Egede Institute

Redaksjon

Ansvarlig redaktør: Professor Arne Redse
Førsteamanuensis Kristin Norseth
Instituttleder Marion Grau

Redaksjonsadresse

Editorial Address:

egede@mf.no

Egede Instituttet

Pb. 5144 Majorstuen

www.egede.no

N - 0302 Oslo, Norway

ISSN: 2464-1936

Norges Kristne Råd – et fellesskap av kristne kirker og trossamfunn i Norge

Else-Britt Nilsen

*Født 1946. Magistergrad i sosiologi UiO 1971 / dr.theol. UiO 1990.
Dominikanersøster (Katarinahjemmet, Oslo), forsker/statsstipendiat, prof.
II MF siden 2010. Styreleder i Norges Kristne Råd i to perioder (2011-2015).*

39

Abstract

The Christian Council of Norway.

The Christian Council of Norway (CCN) is a fellowship of Christian churches and denominations, with the Bible as the source, who worship and confess one God – inspired by the prayer of Jesus: «That they all may be one». The purpose of this article is triple fold: (1) to give a short history and review of the efforts to deepen and broaden the fellowship of churches especially in Norway, (2) to recall the different stages in the formation of CCN since late eighties until today. (3) An overall evaluation of CCN since 1992 and challenges ahead.

Søkeord: Økumenikk – Enhet – Kirkeråd – Kristne – Kirke

«Må de alle være ett, slik du, Far, er i meg og jeg i deg. Slik skal også de være i oss, for at verden skal tro at du har sendt meg» (Joh 17,21). Det er Jesu yppersteprestelige bønn som er den dypeste årsak til at mange kirkesamfunn i dag er med i Norges Kristne Råd. Vi trenger likevel ingen spisskompetanse i teologi for å konstatere at en slik enhet mellom oss stadig vekk mangler – det gjelder innad i kirkene så vel som kirkene seg imellom. I dag er riktignok stridighetene snarere om de etiske spørsmål enn de tradisjonelle dogmatiske. Forskyvningen gjenspeiler utviklingen i samfunnet der konfesjonene blir mer og mer irrelevante. Man shopper litt herfra og derfra, alt etter egne behov og smak.

Å tro på Kristus innebærer å ville enhet

Å tro på Kristus innebærer å ville enhet. Kirkens enhet er en del av dens vesen. Følgelig er arbeidet for kristen enhet – økumenikk – ikke et «tillegg» til kirken(e) s øvrige virksomhet, men en integrert del av alt dens/deres liv og virke. Det er et gudgitt kall til oss, og vi syndrer hvis vi unndrar oss det.²

La det straks være sagt at min egen kirke kom sent på banen her. Først i begynnelsen av 1960-årene – under Det annet Vatikankonsil – kom økumenikk offisielt på dagsorden i Den romersk-katolske kirke,³ og det tok tid før den vant innpass blant de troende. Det gjaldt også her hjemme. Teologiprofessor Turid Karlsen Seim (1945-) bekrefter i et intervju at dette ikke var helt særegent for katolikkene når hun sier at «på 70-tallet var det sterk motstand mot at Den norske kirke skulle gå i dialog med andre kirkesamfunn, ut ifra en ganske selvopptatt forståelse av at vi hadde sannheten, det gjaldt bare å overbevise andre om den».⁴ Heldigvis fantes det i begge kirkefamiliene så vel som i andre, mennesker som tenkte annerledes.⁵

I tiden etter konsilet, det vil si de siste femti årene, har de teologiske læresamtalene vært tallrike og fruktbare, ikke bare med katolsk deltakelse, men også andre kirker seg imellom. En milepel i katolsk-luthersk perspektiv var *Felleserklæring om rettferdiggjørelseslæren* som ble undertegnet av kirkeledere fra begge sider i Augsburg i 1999.⁶ Den har siden fått tilslutning fra Metodistkirkens Verdensråd (2006). Her blir det fastslått at «det finnes en enighet – *konsensus* – mellom lutheranere og katolikker når det gjelder de grunnleggende sannheter i rettferdiggjørelseslæren. I lys av denne er de gjenværende ulikheter akseptable [...] mht. språkbruk, teologisk utlegning og aksentuering i forståelsen av rettferdiggjørelsen».⁷

Felleserklæringen satte punktum for gjensidige fordømmelser fra 1500-tallet og utgjør et viktig skritt fra konflikt til fellesskap. Det siste ble talende nok også tittelen på den internasjonale luthersk-katolske rapport i tilknytning til reformasjonsmarkeringen i 2017: *From Conflict to Communion*,⁸ en markering som også Norges Kristne Råd forbereder.

Det økumeniske arbeid i Norge

Den økumeniske dialog her til lands – ja, det økumeniske arbeid generelt – bærer preg av etapper, og er i stor grad preget av landets «lutherske» dominans. Metodisten og teologen Peder Borgen (1928 -) bemerker:

Helt siden kristendommen ble innført i Norge, har den utfoldet seg i samspill mellom innflytelse utenfra og stedege forhold og tradisjoner. Etter at reformasjonen kom til Norge fra Tyskland via Danmark, ble den lutherske kirke enerådende. Impulser utenfra fortsatte, men andre kirkesamfunn fikk ikke innpass før i det 19. årh. Dissenterloven av 1845 åpnet til en viss grad for konfesjonell differensiering og mangfold.⁹

I 1902 ble Norges Dissenterting (Dissentertinget) stiftet som en interesseorganisasjon for norske kirkesamfunn utenfor Den norske kirke. -En katolsk deltakelse her var nok like fremmed for katolikkene selv den gang som for initiativtakerne.¹⁰ I 1966 ble Dissentertinget omorganisert og fikk nytt navn: Norges Frikirkeråd.¹¹ I 1969 kom Lov om trdomssamfunn og ymist anna som ga norske frikirker rettigheter de hadde kjempet for siden de kom til Norge. I tillegg slo loven fast religionsfrihet for alle. Grunnskoleloven som ble vedtatt samme år, ga anledning for alle lærere å undervise i kristendomsfaget i grunnskolen, uansett tro eller livssyn. Med dette hadde de viktigste sakene Norges Dissenterting/Norges Frikirkeråd hadde kjempet for, fått gjennomslag i det norske samfunn.¹² Det er verdt å merke seg at det også dreide seg om et økumenisk fellesskap uttrykt bl.a. ved felles nattverd på årsmøtene.

I 1977 ble Norsk fellestråd av evangeliske trossamfunn dannet med deltakelse fra Den norske kirke og de fleste frikirker.¹³ Katolikkene var ikke med her, og oppfylte heller ikke betingelsene for medlemskap. Det gjorde at Pinsebevegelsen som utelukket samarbeid med katolikkene, kunne slutte seg til fellestrådet.¹⁴ Over tid var mange gjerder blitt lavere og noen helt borte. Men enkelte besto lenger enn andre. Så sent som i 1990 oppsummerte Per Voksø (1923-2002), en av etterkrigstidens mest sentrale lekmenn i Den norske kirkes rådsorganer og sterkt engasjert i internasjonalt økumenisk arbeid, situasjonen slik:

Det store hinderet for dannelsen av et Økumenisk fellestråd i Norge har vært at en rekke frikirkesamfunn ikke vil være med i et slikt råd dersom Den katolske kirke er representert. På den annen side har Den norske kirke sagt at den bare vil medvirke hvis rådet omfatter de aller fleste samfunn fra pinsevenner til katolikker.¹⁵

Ikke bare Den norske kirke, men også andre kirker, bl.a. Metodistkirken og Baptistsamfunnet, kunne i begynnelsen av 1980-årene tenke seg å inkludere Den katolske kirke i et norsk økumenisk fellestråd.¹⁶ Det skjedde først ti år senere. I 1991 vedtok Norsk fellestråd av evangeliske trossamfunn å nedlegge seg selv dersom det i stedet ble etablert et bredere forum der hele det norske kirkelandskap var representert. I forberedelsen av dette deltok Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke sammen med representanter fra flere kirkesamfunn, også Den katolske kirke.

I mange land var det på dette tidspunkt allerede etablert felleskirkelige råd, og det var en voksende bevissthet om kirkenes oppdrag i verden.¹⁷ De teologiske læresamtalene hadde styrket en felles kristen identitet. Her hjemme merket man også nye trender. Det norske Bibelselskap hadde utviklet seg til å bli det mest omfattende kirkesamarbeid i landet. Det ble i 1980-årene etablert flere økumeniske fora med bred – også katolsk – deltakelse: Norsk Teologisk Samtaleforum, Norsk Sosialt Forum, Norsk Økumenisk Forum for Innvandrerspørsmål, Norsk økumenisk kontaktforum for kvinner og Norsk Økumenisk Ungdomsforbund.¹⁸ Den Internasjonale bønneuken for Kristen Enhet var også i medvind uten dermed å fortrenge Evangeliske Allianses Bønneuke.

Norges Kristne Råd (1992-2006)

I 1992 ble Norges Kristne Råd etablert som det nasjonale økumeniske kirkeråd i Norge. Det var riktignok uten deltakelse fra hele kristen-Norge, men et viktig skritt på veien:

Det Norske Baptistsamfunn, Det Norske Misjonsforbund, Den katolske kirke i Norge, Metodistkirken i Norge, Frelsesarmeen og Den norske kirke står bak dannelsen. [Baptistpastoren] Per Midteide velges til å lede et interim-styre fram til det første rådsmøtet i Norges Kristne Råd 20. september 1993.¹⁹

På det første ordinære rådsmøtet ble også Den Evangelisk Lutherske Frikirke og Den anglikanske kirke i Norge formelt opptatt som medlemmer. Ifølge dominikanerpater Per Bjørn Halvorsen som hadde deltatt i det forberedende arbeid, skulle det nye rådet være en paraplyorganisasjon for de bestående økumeniske grupperingene, og videre kunne formulere og fremme de kristne kirkers og samfunns synspunkter overfor stat og samfunn i konkrete saker.²⁰ Det skulle også være møteplass, forum for samtaler og felles handling for alle kirkesamfunn i landet både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Ingrid Vad Nilsen, det nyetablerte rådets første generalsekretær, har redegjort for rådets tidlige år og om hvordan det har initiert og deltatt i en rekke prosjekter. Helt spesielt fremholder hun den posisjon Norges Kristne Råd oppnådde i tilknytning til markeringen av «Kirken i Norge 1000 år» (1995). Hun omtaler dette som et «økumenisk pinseunder» der det på mange måter ble markert «at jubileet ikke tilhører Den norske kirke, men alle kirkesamfunn og kristne i Norge [...] at det økumeniske klima i Norge opplever tøvær [...] hvor vi beveger oss i riktig retning».²¹

Styreleder i Norges Kristne Råds første år var metodisten Lars Erik Nordby, og selv representerte jeg Den katolske kirke. Det var en gründerperiode. Utrolig spennende, men samtidig krevende. Nettopp ved å være forskjellige hadde vi nå fått en unik mulighet til sammen å uttrykke noe av fylde i det kristne fellesskap. Til å gjøre ting sammen. De fleste var positive og støttende til vårt arbeid så lenge det ikke innebar økonomiske utlegg eller krevde for mye arbeidskraft.²² Den norske kirkes store vilje til å inkludere «de små» må spesielt fremheves samtidig som en viss majoritetsatferd til tider kunne – og fortsatt kan – frustrere.

Når ikke alle er med – Mot et nytt Norges Kristne Råd

Til tross for en løfterik begynnelse og medlemsvekst det første tiåret – også fra pentekostale menigheter –, var skepsisen til det nye nasjonale økumeniske kirkerådet stor særlig innen Pinsebevegelsen, De Frie Evangeliske Forsamlinger og Adventistsamfunnet. De tilhørte Norges Frikirkeråd, og var lite innstilt på medlemskap i Norges Kristne Råd hvor også katolikkene var med. Andre frikirker valgte «både – og»,²³ men erfarte at det var ressurskrevende å drive dobbelt og ønsket en tilnærming mellom de to rådene. En prosess kom i gang.

Fra år 2000 hadde Norges Frikirkeråd og Norges Kristne Råd kontorfellesskap i Kirkens Hus som den gang holdt til i Underhaugsveien (Oslo). Organisasjonenes års- og rådsmøter vedtok i 2003 en samarbeidsavtale, og året etter ba begge organisasjoners øverste organer om at man måtte gå videre i arbeidet med tilnærming. En kommisjon ble opprettet med representanter fra Pinsebevegelsen, Baptistsamfunnet, Den katolske kirke og Den norske kirke. Generalsekretærene i de to rådene, Dag Nygård (Norges Frikirkeråd) og Ørnulf Steen (Norges Kristne Råd), sekundert av deres kollega i Mellomkirkelig råd, Olav Fykse Tveit, var sentrale aktører i fusjonsprosessen.

Aktuelle temaer hadde vært forholdet mellom pinsevenner og katolikker, en felles forståelse av økumenisk samarbeid, religionspolitikk, eierskapet til rådet og navnet på det nye rådet. Forutsetningen for at samtalen i det hele tatt kunne føres var at deltakerne møtte hverandre med en lyttende holdning.

31. mars 2006 representerer den hittil største merkedag i norsk økumenisk samarbeid. Da ble det på et fellesmøte mellom Norges Kristne Råd og Norges Frikirkeråd enstemmig besluttet at de to organisasjonene skulle slå seg sammen til ett nytt nasjonalt felleskirkelig samarbeidsorgan. Det religionspolitiske arbeidet i forhold

til staten, som Frikirkerådet har lagt vekt på, skulle nå bli videreført i en større sammenheng.

20 kirker, kirkesamfunn og kristne organisasjoner kom med i det nye rådet, alt fra pinsevenner til katolikker og ortodokse. «Ikke noe annet land i verden har til nå greid å samle så mange ulike kirkesamfunn til et felles økumenisk samarbeid», sa Arnfinn Løyning, daværende leder i Norges Kristne Råd, i sin hilsen til det konstituerende rådsmøtet. Mens Frikirkerådets leder Svein J. Veland snakket om «et nytt historisk kapittel».

I en overgangsperiode skulle navnet på den nye organisasjonen være Nye Norges Kristne Råd.-Slik skulle det utad markeres at vi virkelig hadde fått ett, nytt råd. På det første ordinære rådsmøtet året etter ble det endelig besluttet at navnet i fremtiden skulle være Norges Kristne Råd.

Kirkene sammen – en utfordrende visjon

Hvilke utfordringer ventet det nye rådet? Relasjoner mellom stat og kirke – en skjellsettende grunnlovsendring var forestående (2012); etiske spørsmål – ikke minst knyttet til seksualitet; konflikten mellom Israel og Palestina. Den teologiske samtale skulle videreføres. Det samme gjaldt samarbeidet med andre tros- og livssynssamfunn. Lokaløkumenikken burde gis større prioritet. Viktig var også en styrking av medlemskirkenes eierskap til rådet, og gjennom personlige relasjoner utvikle gjensidig respekt og lydhørhet. Selv om rådet nå omfattet et imponerende antall kirkesamfunn, var det om å gjøre å få med også de som var nølende og skeptiske til et bredt økumenisk samarbeid. Mange andre utfordringer er kommet til i de snart ti år Norges Kristne Råd har eksistert.

Rådsmøtet i 2013 vedtok en omformulering av rådets visjon:

Norges Kristne Råd er et fellesskap av kirker som har Bibelen som kilde og som tilber og bekjenner én Gud – Faderen, Sønnen og Den hellige ånd – som skaper, frelser og livgiver. Norges Kristne Råd, inspirert av Jesu bønn: «Må de alle være ett ... for at verden skal tro», arbeider for kristen enhet og felles vitnesbyrd og samhandling.²⁴

En stadig påminnelse i dagens nyhetsbilde er at *vi lever i verden* – i en verden som lider på utallige måter. Det er derfor en utfordring, et felles kall – ja, et evangelisk kall, til oss som kristne å skape forsoning og arbeide for enhet, fred og rettferdighet «for at verden skal tro».

Det er innenfor denne virkeligheten og i dette perspektivet at Norges Kristne Råd ser mye av sin virksomhet. Selv om vi har begrensede ressurser, er det nyttig å være seg bevisst at fred ikke bare forutsetter de store aktørers bidrag, men også de mange små bidragsyttere som trekker i en og samme retning. Når kristne fra ulike kirker og tradisjoner slik handler sammen, er det økumenikk i praksis.

Måldokumentet for perioden 2013-2015 var bygd opp rundt stikkordene enhet, vitnesbyrd og samhandling.²⁵ Og årsmeldingene for de to siste årene vitner nettopp om stort engasjement og mange aktiviteter av «kirkene sammen».²⁶ Jeg nøyer meg med et par overskrifter:

Norges Kristne Råd skal være premissleverandør i samtalen om religionens plass og rolle i samfunnet. Mye arbeid nedlegges i høringsuttalelser, helt spesielt i høringsvaret til NOU 2013:1: «Det livssyns åpne samfunn». Rådets religionspolitiske utvalg spilte en nøkkelrolle i dette arbeidet, men også styret

var med og møter ble arrangert. Norges Kristne Råd fokuserte i sin uttalelse høsten 2013 på det offentlige utvalgets forslag til ny lov om tilskudd til tros- og livssynssamfunn og fremmet alternative forslag der vi mente det var nødvendig. Arbeidet er senere blitt fulgt opp på ulike måter i direkte kontakt med politisk ledelse og embetsverk, som alle har karakterisert Norges Kristne Råds bidrag som nyttig og verdifullt, og da særlig med tanke på utviklingen av en ny samlet lov om tros- og livssynssamfunn.

Norges Kristne Råd samarbeider i mange sammenhenger med kirker, kristne organisasjoner og nettverk. Et resultat av slikt samarbeid var misjonskonferansen *Agenda: UT!* høsten 2014 i Stavanger. Arrangører var Norges Kristne Råd og Norsk Råd for Misjon og Evangelisering (NORME). Konferansen representerte noe nytt i norsk sammenheng og var en arena for samtale om hvordan misjon gjøres i vår tid, på tvers av konfesjonelle og teologiske skillelinjer. Forhold som globalisering, tyngdepunktforflytning i verdens kirker fra nord og vest til sør og øst, de mange migrantkirkenes nærvær i den tradisjonelle kristne verden, sekulariseringen i nord og vest, svekkelse av historiske kirker på bekostning av nye kirker som vokser fram, andre religioner tettere på og politisering av religion, alt dette er forhold som krever nytenkning i måten vi forstår kristen misjon på.²⁷

Kirkene sammen er et motto, en devise for Norges Kristne Råd. Og rådets årsmeldinger for de siste årene bekrefter at kirkene gjør *mye* sammen. De taler kritisk mot urett, undertrykking, krenkelser, vold, konflikt og dårlig forvalterskap. Engasjementet for menneskerettighetene internasjonalt står høyt, det samme gjør samarbeidet mellom de nordiske kirker og Det sørlige Afrika for en holdningsendring i forhold til mennesker som lever med hiv og aids. Gjennom Kirkelig Fredsplattform arbeider Norges Kristne Råd sammen med andre norske kristne organisasjoner for å styrke det internasjonale engasjement knyttet til fred og forsoning. Engasjementet for klima og miljø står sentralt, og Norges Kristne Råd har en klar stemme i offentligheten foran klimatoppmøtet i Paris.

I 2013 ble Norges Kristne Råd engasjert av NORAD til å drifte et nettverk på området religion og seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR). Nettverket har allerede bidratt til kompetanseutvikling, samarbeid og erfaringsutveksling om medlemmenes arbeid med partnere i det globale sør.

Når en ressursmessig liten organisasjon klarer å utvise et så vidt spekter av aktivitet, skyldes det øremerkede prosjektmidler, faste råd og utvalg foruten samarbeidsrelasjoner, men først og fremst en stab og en generalsekretær, siden 2012 Knut Refsdal, som er både dedikert og kompetent. Det bekreftes når de offentlige myndigheter utvider tidsrammene for enkelte prosjekter, mens andre mottar hederspris. I 2014 gikk Norske kirkeakademiers Brobyggerpris til Flerkulturelt kirkelig nettverk under Norges Kristne Råd ved Lemma Desta som er koordinator for nettverket.²⁸ Et nettverk som bl.a. vil være en kirkelig pådriver overfor norske myndigheter for en mer human asylpolitikk.

Enhver organisasjon med respekt for seg selv bør ta vare på sin historie. Norges Kristne Råds arkiv, som også inkluderer all dokumentasjon fra Dissenteringet/ Norges Frikirkeråd, er nå ordnet og trygt forvart i Riksarkivet. Det åpner for forskning og studier med muligheter for stipend til interesserte studenter fra Norges Kristne Råd.

Personlige betraktninger

Som avtroppende leder for Norges Kristne Råd og fordi jeg avslutter min – selv med avbrudd – trolig rekordlange levetid i styret, er jeg blitt bedt om å reflektere litt rundt historien og utviklingen til Norges Kristne Råd fra 1992 og fram til nå. Hva er annerledes, bedre og dårligere?

Selv trivdes jeg nok best i «gründer-perioden» for det «gamle» Norges Kristne Råd som innbød til kreativitet, dristighet og deltakelse. Vi var sammen om det meste. Selvsagt var det også et troens vågestykke, for økonomien var mildt sagt vaklende, og økumenikken ingen lettomsettelig artikkel.

Det «nye» Norges Kristne Råd, resultatet av fusjonen mellom Frikirkerådet og «gamle» Norges Kristne Råd, representerte et unikt samarbeid mellom svært ulike kirkesamfunn. Det vakte berettiget oppsikt og har vært til stor berikelse for kirkesamfunnene i Norge. Nå kunne endelig katolikker og pinsevenner sitte ved samme bord. Samtidig tror jeg at en så vidt stor omlegging kunne ha vært bedre fulgt opp den første tiden etter fusjonen. Hva innebærer veksten fra å være en relativt liten organisasjon til plutselig å bli stor? Hva når meningsmangfoldet blir ytterligere mangfoldig og observatør-organisasjonene mer aktivt deltakende? En refleksjon om slike spørsmål kunne ha vært fruktbar. Og kanskje kan den fortsatt være nyttig.

Når det gjelder Norges Kristne Råd i dag, snart 10 år etter fusjonen, konstaterer jeg at rådet i offentligheten har synliggjort en kristen enhet i praksis. Utad vært én stemme i flere viktige sammenheng – ikke minst 22. juli 2011. Og naturlig med – ja medarrangør - ved store nasjonale kirkelige markeringer, f.eks. ved grunnlovsmarkeringen i 2014 i Nidarosdomen. Medlemsvekst er også en positiv indikator. I dag har 20 kirker/kirkesamfunn status som medlemmer av Norges Kristne Råd, mens tre kirkesamfunn og fem organisasjoner er observatører.

Hva kunne jeg ha ønsket bedre? Jeg har allerede understreket viktigheten av økumenikk i praksis og fremhevet Norges Kristne Råds voksende innsats på området. Men kanskje ligger det også en utfordring her: Er vi i ferd med å gjøre økumenikk om til bistandsarbeid? Holder vi ikke på å bli gissel hos de politiske styremakter som bevilger penger, men som til tider har en ganske annen agenda enn vår – ikke minst i etiske spørsmål?

Jeg er glad for at slike spørsmål ikke er fraværende i diskusjonene knyttet til hva Norges Kristne Råd er eller i rådets *Handlingsplan 2015-2017*.²⁹ Og jeg finner NORADS spørsmål «Hva kan dere gjøre, som andre ikke kan?» som betryggende realitetsorienterende.

Vi er mye sammen og vi gjør mye sammen, men kritikerne har allikevel rett når de uttrykker utålmodighet over at målet om kirkenes gjensidige anerkjennelse av hverandre som Guds kirker, drøyer, og at fellesskap i det sakramentale liv, særlig i nattverden, mangler. Ja, påpeker enkelte, enheten synes fjernere i dag enn for et par tiår siden. Kirkene har fortsatt en vei å gå før vi har en full gjensidig anerkjennelse av hverandre som *kirker*. I fremtidige læresamtaler må spørsmålet om kirkesynet – ekklesiologien – stå i sentrum.

Norges Kristne Råd er underveis, og fremstår allerede nå som et gudgitt redskap til kristen enhet. Et redskap som derfor må brukes med varsomhet og i samsvar med Jesu uttalte ønske om at vi skal «... være ett for at verden for at verden skal tro» (Joh 17,21). Om det må vi be. Økumenikkens åndelige dimensjon må ikke glemmes. Bønnen er selve sjelen i den økumeniske bevegelse.

Endnotes

- 1 Artikkelen er en bearbejdet og noe utvidet versjon av leders tale på Norges Kristne Råds råds møte 2015 i Bergen, 06.03.2015.
- 2 Pope John Paul II (1995). *Ut unum sint*. On commitment to Ecumenism (1995), no 101.
- 3 Nilsen, Else-Britt (2012). «Fra fordømmelse til dialog. Da økumenikk ble en forpliktelse for katolikker» i P. Kværne og A.H. Utgaard (red.). *Hellig uro*. Oslo: Emilia, 225-249.
- 4 «Denne koloniale misjonsholdningen har endret seg til en åpenhet for at vi selv trenger dialog med andre tradisjoner og at det skjer en felles forandring i dialogen. Jeg håper at denne åpenheten kan overføres til dialog også med mennesker i andre religioner, uten at vi dermed oppgir oss selv.» *Forskningsmagasinet Apollon* 01.02.1998. <http://www.apollon.uio.no/portretter/1998/portrett.html>, lest 02.03.2015.
- 5 Voksø, Per (1990). «Fram mot et økumenisk fellesråd i Norge?» i *Kirke og Kultur*, nr. 1, 91-95 (Voksø 1990, 91). Nilsen, Else-Britt (2015). «Tidlige økumeniske kontakter» i *Årsrapport 2014 – Kirkene sammen*. Oslo: Norges Kristne Råd, 38-45.
- 6 The Lutheran World Federation and the Roman Catholic Church, *Joint Declaration on the Doctrine of Justification* (JDDJ). Grand Rapids, MI/Cambridge, U.K.: William B. Eerdmans, 2000. Norsk oversettelse, https://kirken.no/globalassets/kirken.no/global/2014/dokumenter/felleserk_rettfjorelsen_99_091.pdf lest: 2015-11-27
- 7 JDDJ 40.
- 8 *From Conflict to Communion. Lutheran-Catholic Common Commemoration of the Reformation in 2017*. Leipzig: Bonifatius 2013. Norsk oversettelse, *Fra konflikt til fellesskap Felles luthersk-katolsk minnemarkering av Reformasjonen, 2017* Oslo: St. Olav Forlag, 2015.
- 9 Borgen, Peder (2009). *Vei Utenfor Allfarvei*. Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab Skrifter 1 – 2009, 170f.
- 10 Breistein, Ingunn Folkestad (2003). «Har staten bedre borgere?» *Dissenternes kamp for religiøs frihet 1891-1969*. Trondheim: Tapir, 114.
- 11 I oppstarten var disse medlemmer i Norges Frikirkeråd: metodistkirken, baptistsamfunnet, Det Norske Misjonsforbund, Pinsebevegelsen, Adventistsamfunnet og Guds Menighet på Vegårshei. Vennenes samfunn- Kvekerne ble opptatt som medlemmer i 1939. Senere også De frie evangeliske forsamlinger (1969) og Frelsesarmeen (1988). Breistein, Ingunn Folkestad (2012). «Fra dissens til konsensus: økumeniske relasjoner og tilnæringsmåter i Norge etter 1970» i B. Løvlie, K. Norseth, J. Schumacher (red.). *Kirke Kultur Politikk*. Trondheim, Tapir, 85.
- 12 Breistein 2012, 85.
- 13 Medlemmer i Norsk Fellesråd av Evangeliske Trossamfunn var Den norske kirke, De frie evangeliske forsamlinger, Det norske misjonsforbund, Det norske baptistsamfunn, Frelsesarmeen, Metodistkirken og Pinsebevegelsen. Forløper og initiativtaker til fellesrådet var Kontaktkretsen stiftet i 1950 på initiativ fra biskop Eivind Berggrav, og den gang eneste felles organ for Den norske kirke og frikirkene. Breistein 2012, 84-87.
- 14 Statuttene i 1977 presiserte at medlemskap var forbeholdt «andre evangeliske trossamfunn», altså ikke Den katolske kirke. Breistein 2012, 87, n. 15.
- 15 Voksø 1990, 91.
- 16 Stø, Arild (2007). *Metodistkirken som brobyggerkirke*. Masteravhandling i teologi. Oslo: Det Teologiske Menighetsfakultet, 53.
- 17 Voksø, Per (1989). «Økumeniske impulser i norsk kirkeliv». i *Kirke og Kultur*, nr. 2, 165-174.
- 18 Jf. «Nasjonalt felleskirkelig råd stiftet». i *St. Olav*, nr. 1, s. 16.
- 19 *Årbok for Den norske kirke 1992*. https://kirken.no/globalassets/kirken.no/aktuelt/arkiv-1991-2013/hendt_i_den_norske_kirke_1992.pdf, lest 08.08.2015. Breistein 2012, 87.
- 20 Jf. «Nasjonalt felleskirkelig råd stiftet».
- 21 Nilsen, Ingrid Vad (1995). «Den økumeniske situasjon i Norge anno 1995» i *Teologisk Forum* IX/1, s. 49-56.

22 Nordby, Lars Erik (1994). «Tale ved rådsmøtet i Norges Kristne Råd» i *Teologisk Forum* VIII/2, s. 25-30.

23 Baptistsamfunnet, Metodistkirken, Den norske misjonsforbund, Den Evangelisk-Lutherske Frikirke, Frelsesarmeen og Oslo Kristne Senter. Venne-nes samfunn kvekerne var observatører i Norges Kristne Råd. Oversikt 2006.

24 Norges Kristne Råd, *Årsmelding 2014*, 25.

25 [http://www.norgeskristnerad.no/doc//NORGES KRISTNE RÅD%20Radsmoter/Sakspapirer,%20Radsmote%20NORGES KRISTNE RÅD%202013.pdf](http://www.norgeskristnerad.no/doc//NORGES%20KRISTNE%20RÅD%20Radsmoter/Sakspapirer,%20Radsmote%20NORGES%20KRISTNE%20RÅD%202013.pdf), lest 08.08.2015.

26 <http://www.norgeskristnerad.no/index.cf-m?id=407323>

27 Tydeliggjøres i misjonsdokumentet *Sammen på vei mot livet*. Norges Kristne Råds Skriftserie nr. 17. Oslo 2013.

28 Lemma Desta har siden 2010 arbeidet i Norges Kristne Råd som koordinator for Flerkulturelt kirkelig nettverk.

29 <http://www.norgeskristnerad.no/index.cf-m?id=354719>, lest 08.08.2015.